

ԻՐԱՆԻ ԿՆՃԻՈՒՐ

ԻՐԱՆԻ ԿՆՃԻՈՒՐ
ԻՐԱՆԻ ԿՆՃԻՈՒՐ
ԻՐԱՆԻ ԿՆՃԻՈՒՐ

ԻՐԱՆԻ ՀԱՐՑԻՆ

ԻՐԱՆԻ ՀԱՐՑԻՆ
ԻՐԱՆԻ ՀԱՐՑԻՆ
ԻՐԱՆԻ ՀԱՐՑԻՆ

ՏԵՂԵԳՆԵ ԼՈՒՐԵՐ

ՏԵՂԵԳՆԵ ԼՈՒՐԵՐ
ՏԵՂԵԳՆԵ ԼՈՒՐԵՐ
ՏԵՂԵԳՆԵ ԼՈՒՐԵՐ

ԻՐԱՆԻ ԳԱՐԳՈՒՄԸ

ԻՐԱՆԻ ԳԱՐԳՈՒՄԸ
ԻՐԱՆԻ ԳԱՐԳՈՒՄԸ
ԻՐԱՆԻ ԳԱՐԳՈՒՄԸ

ՌՈՒՍ ՑՈՐԵՆ

ՌՈՒՍ ՑՈՐԵՆ
ՌՈՒՍ ՑՈՐԵՆ
ՌՈՒՍ ՑՈՐԵՆ

ՏԵՂԵԳՆԵ ԼՈՒՐԵՐ

ՏԵՂԵԳՆԵ ԼՈՒՐԵՐ
ՏԵՂԵԳՆԵ ԼՈՒՐԵՐ
ՏԵՂԵԳՆԵ ԼՈՒՐԵՐ

ԳԵՂԱՐԱՅԻՆ ՄԱՍԻՆ

ԳԵՂԱՐԱՅԻՆ ՄԱՍԻՆ
ԳԵՂԱՐԱՅԻՆ ՄԱՍԻՆ
ԳԵՂԱՐԱՅԻՆ ՄԱՍԻՆ

ՌՈՒՍ ՑՈՐԵՆ

ՌՈՒՍ ՑՈՐԵՆ
ՌՈՒՍ ՑՈՐԵՆ
ՌՈՒՍ ՑՈՐԵՆ

ՏԵՂԵԳՆԵ ԼՈՒՐԵՐ

ՏԵՂԵԳՆԵ ԼՈՒՐԵՐ
ՏԵՂԵԳՆԵ ԼՈՒՐԵՐ
ՏԵՂԵԳՆԵ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՆԴԱՆԻ ՄԵՍ ՄԻՆԻՍՏԵՐ

ՊԱՆԴԱՆԻ ՄԵՍ ՄԻՆԻՍՏԵՐ
ՊԱՆԴԱՆԻ ՄԵՍ ՄԻՆԻՍՏԵՐ
ՊԱՆԴԱՆԻ ՄԵՍ ՄԻՆԻՍՏԵՐ

ՌՈՒՍ ՑՈՐԵՆ

ՌՈՒՍ ՑՈՐԵՆ
ՌՈՒՍ ՑՈՐԵՆ
ՌՈՒՍ ՑՈՐԵՆ

ՏԵՂԵԳՆԵ ԼՈՒՐԵՐ

ՏԵՂԵԳՆԵ ԼՈՒՐԵՐ
ՏԵՂԵԳՆԵ ԼՈՒՐԵՐ
ՏԵՂԵԳՆԵ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՆԴԱՆԻ ՄԵՍ ՄԻՆԻՍՏԵՐ

ՊԱՆԴԱՆԻ ՄԵՍ ՄԻՆԻՍՏԵՐ
ՊԱՆԴԱՆԻ ՄԵՍ ՄԻՆԻՍՏԵՐ
ՊԱՆԴԱՆԻ ՄԵՍ ՄԻՆԻՍՏԵՐ

ՌՈՒՍ ՑՈՐԵՆ

ՌՈՒՍ ՑՈՐԵՆ
ՌՈՒՍ ՑՈՐԵՆ
ՌՈՒՍ ՑՈՐԵՆ

ՏԵՂԵԳՆԵ ԼՈՒՐԵՐ

ՏԵՂԵԳՆԵ ԼՈՒՐԵՐ
ՏԵՂԵԳՆԵ ԼՈՒՐԵՐ
ՏԵՂԵԳՆԵ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՆԴԱՆԻ ՄԵՍ ՄԻՆԻՍՏԵՐ

ՊԱՆԴԱՆԻ ՄԵՍ ՄԻՆԻՍՏԵՐ
ՊԱՆԴԱՆԻ ՄԵՍ ՄԻՆԻՍՏԵՐ
ՊԱՆԴԱՆԻ ՄԵՍ ՄԻՆԻՍՏԵՐ

ՌՈՒՍ ՑՈՐԵՆ

ՌՈՒՍ ՑՈՐԵՆ
ՌՈՒՍ ՑՈՐԵՆ
ՌՈՒՍ ՑՈՐԵՆ

ՏԵՂԵԳՆԵ ԼՈՒՐԵՐ

ՏԵՂԵԳՆԵ ԼՈՒՐԵՐ
ՏԵՂԵԳՆԵ ԼՈՒՐԵՐ
ՏԵՂԵԳՆԵ ԼՈՒՐԵՐ

ՎԵՅԱՓՈՒ Տ. Տ. ԳԱՐԵԳԻՆ Ա.

ԿԱՅՈՂԻԿՈՍ ՄԵԾԻ ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՅ

(ԿԵՆՍԱԳՐԱԿԱՆ ԳԻՐԾԵՐ)

Առաջնական այս շրջանին գործունեություններն էր նաև Մեծ Պահլան, էջմիածնական աշակերտների համաժայն, վարդապետները դառնալով ցրվել քարոզչության համար, իսկ էջմիածնայ և մոտակա զիլզերու քարոզչությունն ալ ինքը կը ստանձնէր, միշտ հետը առնելով փափաքող ուսանողները:

Ճեմարանի մէջ աշխատանքը շատ էր և՛ իբրև առաջին տալիսներու դասախոս՝ պէտք էր ուսուցանէր իր ուսուցանելիքը, զբէր դասախոսութիւնները: Առանց ատենց ալ արդէն յոյժան վերադարձած էր արտասահմանէն, և ատոր հետեանքը կ'ըլլայ ներառնելու բաւական ծանր հիւանդութիւն մը, և բժշկի ու բարեկամներու խորհուրդով կը ստիպուի ընդհատել դասախոսութիւնները: Խիտեան Հայրիկ՝ այս հանգամանքներէն օգտուելով՝ զինքը կը նշանակէ Թիֆլիսի Առաջնորդարանին Փոխանորդ, 1900-ին, Գէորգ Արքեպ. Սուրենյանցը (աղաքայ Գէորգ Ե. Կաթողիկոս) հրաւիրելով էջմիածին:

Թ Ի Ֆ Լ Ի Ս Ի Մ Է Ջ

Թիֆլիսի Առաջնորդական Տեղապահութեան կեանքէն և գործունեութենէն յիշատակելի դէպքեր շատ են: Հոն ընդհանուր համակրութեան հետ կը վատկի նաև քանի մը թշնամիներ, որոնք միջոցներու մէջ խտրութիւն չէին զնեք վարկաբեկելու զինքը: Յիշատակելի է Ալիշանի Հոգեհոգստեան շուրջ բացուած վէճը, որ կը վերջանայ իր փափաքած ձեռով: Այդ առթիւ Յովհաննէս Թուսմանեան յանդիմանալի գեղեցիկ երգիծարանական ոտանաւոր մը գրած է, Սրբազանի և Շիրվանդադէի ներկայութեամբ, և որ զեն հրատարակուած չէ իր գործերուն մէջ: Յիշատակելի են նաև մը տառարականներու հաւաքոյթները Սոալնորդարանի մէջ, ուր Յովհաննէս Թուսմանեան առաջին անգամ կը կարգայ իր գրած Ստուոնցի Դաւիթը, Մուրացանը՝ եր մէկ գործը: Միտքերու փոխանակութիւններ տեղի կ'ունենային ազգային — եկեղեցական խնդիրներու մասին, երբ երկիւղալի էր տիրող ըժմիւրն տակ որնէ տեղ հաւաքուէր:

Մեր այս նշանաւոր բանաստեղծներն ու գրողները, խմբագիրները՝ Ղազարոս Աղայեան, Յովհաննէս Թուսմանեան, Մուրացան, Արաքսեան, Նիկողոս Արաքեան և ուրիշներ, 12 — 15 հոգի, կը հաւաքուէին շաբթուան մէջ օր մը իր մօտ, գրական ընթերցումներ, որ հարցի շուրջ մտքերու փոխանակութիւններէ կամ դասախոսութիւններէ ետք՝ ընթերցու էր նստելով Յովհաննէս Թուսմանեանի թատառալութեամբ և հիւանդի ժամանակ կ'անցնէին: Ախարցիկի եկեղեցական կառավարներու կապալի բարձրագույն օր տարին 5,000 բուրլի, և որ կարեւոր է նրեանի թեմական Դպրանոցի անունով եղած 120,000 բուրլի աւելի կտակին փերկութիւնը Ժողովարդներու ձեռքէն՝ իր շնորհիւ յաջողուած են: Թիշտակելի են Ներսիսեան Դպրանոցի տեսչութեան շուրջ եղած

վէճերը: Եւ այս բոլորը տասնըվեց ամսուան մէջ եղած են:

Մտաւորականներու, վաճառականական դասին և ժողովուրդի համակրութիւնը այնքան մեծ էր, որ հանրապետութիւն կը կազմուի անոնց ըստորագրութիւններով և դիմում կ'ըլլայ Միտքի Կաթողիկոսի, որ զինք Առաջնորդ նշանակէ՝ Եպիսկոպոս ձեռնադրելով: Բայց Խիտեանը ուրիշ ծրագրեր ունէր և վաղժամ կը համարէ երկուստեք վարդապետի մը եպիսկոպոսացումը և Առաջնորդութիւնը Թիֆլիսի նման առաջնակարգ թեմի:

Այդ միջոցին էջմիածնի կառավարներու գրաւման տարիներուն, Երեսնէն կ'ընտրուի Թեմական Դպրանոցի վերատեսչութեան, զոր կը վարէ 1901-4 թուականը, առանց աղմուկի և խռովութիւններու, որոնք այդ պարագային համար սովորական էին: Ինք կը դասաւանդէր միևնոյն ատեն Հայ Եկեղեցիի Պատմութեան ճիւղը:

(Շար. 8)

Հ Ո Գ Ե Հ Ա Ն Գ Ի Ս

Ողբացեալ Ֆերիտ Տ. Գրիգորեանի մահուան տարելիցին առթիւ հոգեհոգստեան պաշտօն պիտի կատարուի յառաջիկայ Կիրակի 7 Ապրիլ 1946ին Ս. Աստուածածնայ եկեղեցին մէջ, կը խնդրուի ազգականներէն և բարեկամներէն ներկայ գտնուիլ:

Հ Ո Գ Ե Հ Ա Ն Գ Ի Ս

Հոգեհոգստեան պաշտօն պիտի կատարուի հանգուցեալ երեսնէր Զեքէլեքեանին յիշատակին, 7 Ապրիլ 1946 Կիրակի օր յաւաքտ Ս. Պատարագի Ս. Գառաւուռ Մանկանց եկեղեցւոյ մէջ:

Ազգականներէն ու բարեկամներէն կը խնդրուի ներկայ ըլլալ:

(3-3)

Ս Ո Ւ Ր Ի Ա Ն Ի

Պ Ե Ր Ե Ս Ա Ն Ե Ր Ե Ր

Վերջերս, մասնաւոր, քանիցս էնկելերի գացող երգի իրագրի նախկին վարչապետ և ծերակոյտի նախագահ Սախա Նուրի փաշայի ուղեւորութեանց առաջնութիւնով, ուրիշ շատ մը այլ խնդիրներու կարգին, կը խօսուի նաև Սիւրիան շահադրող, որպէս թէ Աղեքսանտրէթի Սանճազին առկալս հորցին ևս կարգադրութեան մասին:

Չէ մոռցուած անշուշտ թէ Սանճազը Սուրիան անշատելով Թուրքիոյ Նուրի տրուեցաւ, առանց իր օրինաւոր տէրերը եղող Սուրիական կառավարութեան և ժողովուրդին կամ քր հարցնելու: Անգլիան և անոր հետեւողութեամբ Ֆրանսան, այս երկրին այդ կարեւոր հողաբաժինը, հակառակ նոյնիսկ հանգուցեալ Աղեքսանտրէթին կատարած հանրաքուէին — որուն արդիւնքը բոլորովին անպատասխան Թուրքիոյ — և հակառակ տեղական ամէնացեղ ժողովուրդներուն ստուար մեծամասնութեան բացորոշ կամքին, Թուրքիոյ թողուեցաւ ... նախատեսուող պատերազմի մէջ զայն իրենց հետ ունենալու մտահոգութիւնով:

Սահի, ուրիշի մը փնտրող ուրիշի մը ի չա՛ր իրաւունքի բացարձակ ոտնձգութիւն մը. իրենց չէր զած ապրանքի մը վրայ առևտուր մը, որ եթէ իստորուած ըլլար անհատներու միջև, քրեական յանցանք մը պիտի նկատուէր:

Թէ Թուրքիան ինչպէս և ինչ չափով գործադրեց, այդ հարուստ և արքայազնի կը ծածկի փոխութեան ակնկալուած աշակցութիւնը, ծանօթ է: Այդ պարագան «ճանօթ» չէր միայն՝ դարերէ ի վեր Թուրքիան շատ լաւ ճանչցող նուիրատուներուն ... Հարցուցէ՛ք մինչև Ատանս երթալու յոյժութիւն յանձնող Ս. Ջըրէլիին:

Այդ նուիրատուն չէ՛ր, նոյնպէս, մէկը զանազններէն Յունաստանի՝ փոխադարձ օգնութեան գտնելով մը: Խեղճ յոյներ, եթէ անոնք ալ չէին զիտեք, իրենց մօրթին վրայ՝ Հիթլերի ետնադաշնակութեան, ճանչցան արժէքը բարեկամութեան իրենց «գաշնակցին»:

... Բայց Սանճազի «առևտուր»ին մէջ եթէ կը բացորոշ իրողական ճշմարտութիւն մը, այն է թէ Սուրիան, զօրուոր իր իրաւունքին մէջ, բնաւ չէր ճանչցաւ, իր գլխուն վրայէն, զինք խեղճաբան ընող Սանճազի այդ յանձնումին գործը: Աղեքսանտրէթի իր ծովային թէ ցամաքային, հաւատարման Զէ՛ն առկա կարեւոր գրքերով և առանձին ծոցին վրայ իր նաւահանգիստով՝ հիւսիս-արեւելեան Սիւրիականի Մարգարիտին է. առանց անոր Սուրիական տարական և տնտեսական կենսը պիտի ծախնչպէս այժմ, անգամայն ուժեղանար:

Աղբարութիւն հոյովումի համաճարակ կը գախօսի ներկայ ժամանակին, երբ մանաւանդ, որ տար զինուորներու մեկնումովը, Սուրիան, տեք զառնայ իր նպատակներին, արդարութիւն չէ՛ նաև որ իրմէն խլուած Սանճազը իրեն վերագրող Պատերազմի մամբողջ ընթացքին Սուրիոյ մատուցած Պատկանութիւնները աւելի իրական և օգտակար չէր զան, քան գրացիին երկրեան ղեկավարութիւնը:

Ըսուեցաւ թէ՛ Սախա Նուրի փաշան բանաւոր գտած է եղեր, Սանճազին շուրջ հաշտեցնելու մար Թուրքիայ և Սուրիոյ տեսակէտները: Այդ հարցն ձեռնարկելով ըլլալու ի զին, Թուրքիա երկու հարցը՝ պիտի ընէ Սուրիոյ: Այս վերջին պիտի չէր նոր օգտուի Աղեքսանտրէթին, որպէս «աղաքի նախահոգ», և թէ... Թուրքիա պիտի ճանչնայ Սուրիոյ անկախութիւնը:

Բնականաբար, չենք գիտեր թէ նման կարեւոր կարգադրութեան մը մասին ինչ կը խորհէր Միջին Կարեւոր կառավարութիւնը և թէ անուանական ճակատի մը փոխարէն, իր իրաւունքներէն ձեռնարկ պիտի ըլլայ:

Չենք կարծեր Սուրիա զօրաւոր իր իրաւունքովը, պիտի չուզէ համակերպիլ նման զինուորական մը:

Սանճազը, նախորդ պատերազմէն ի վեր ստեղծուած է, պէտք է որ այնպէս ալ մնայ: Անխաւաք կոչութիւնները պէտք է որ իրողութիւններու ստանալու:

Եթէ Միացեալ Ազգերու Կազմակերպութիւնը որուն շուրջ այնքան աղմուկներ կը յարուցուին Արգարութեան համար ծրագրուած Մարտին մըն ահա, իրեն արդար հարց մը ևս, որ իր արդար ծաւալին կը սպասէ:

Մ. Ն.